

Kongress 2017

13

del 1 av 2

Verksamhetsinriktning
2018-2020 samt motionerna
13-40

Innehållsförteckning

Förslag till beslut.....	6
Kongressens behandling av verksamhetsinriktningen....	7
Förteckning över motioner rörande verksamhetsinriktningen	7
Självständighet ger Möjligheter — Synskadades Riksförbunds Verksamhetsinriktning 2018-2020	9
1 Inledning.....	9
2 Prioriterade områden under kongressperioden.....	10
2.1 Påverkan för stärkt habilitering och rehabilitering	10
2.2 Organisationsutveckling med självständighet i fokus	13
2.3 Spräng gränserna - medlemsforum 2019	13
3 Övrigt påverkansarbete	14
4 Ögonforskning.....	14
5 Internationellt arbete.....	15
5.1 Internationell samverkan och påverkansarbete ..	15
5.2 Internationellt utvecklingssamarbete.....	15
6 Övrigt organisationsstöd.....	16
7 Individstöd	16
8 Uppdragsverksamhet	17
9 Kommunikation.....	17
9.1 Information	17
9.2 Marknadsföring och medelsanskaffning	18
9.3 Surfa - vårt register.....	18
10 Beslutsorganen	18
11 Personal och kansli	18
12 Samarbete och representation	19
Motioner	20
Motion 13 Syncentralernas kompetensförsörjning.....	20
Förbundsstyrelsens yttrande	21
Motion 14 Arbetsmarknadsfrågor bör prioriteras högre i SRF:s arbete.....	22
Förbundsstyrelsens yttrande	23
Motion 15 Vi vill inte bli analfabeter - Vi kräver ett vedertaget läs och skriftspråk	24
Förbundsstyrelsens yttrande	25
Motion 16 Verksamhetsinriktning under kongressperioden (habilitering och rehabilitering)	26
Förbundsstyrelsens yttrande	27
Motion 17 Boendestöd för personer med synnedsättning	28
Förbundsstyrelsens yttrande	29

Motion 18 Gratis vita käppar	30
Förbundsstyrelsens yttrande	31
Motion 19 Digitala hjälpmedel	32
Förbundsstyrelsens yttrande	33
Motion 20 Vilka ska svara för hjälpmedelstillgången	34
Förbundsstyrelsens yttrande	35
Motion 21 Anteckningshjälpmedel till gravt synskadade	36
Förbundsstyrelsens yttrande	36
Motion 22 Syn- och hörselinstruktörer.....	37
Förbundsstyrelsens yttrande	37
Motion 23 Syn/hörselinstruktörer	38
Förbundsstyrelsens yttrande	38
Gemensamt yttrande över motionerna 22 och 23.....	39
Motion 24 Syn/hörselinstruktörer eller motsvarande stöd	40
Förbundsstyrelsens yttrande	40
Motion 25 Fördjupad analys av medlemsutvecklingen .	41
Förbundsstyrelsens yttrande	42
Motion 26 Tillvaratagande av medlemmars förmågor ..	43
Förbundsstyrelsens yttrande	44
Motion 27 Medlemsrabatt vid inköp av IT-produkter.....	45
Förbundsstyrelsens yttrande	45
Motion 28 Avtal med träningsanläggning	46
Förbundsstyrelsens yttrande	46
Motion 29 Våra röster behöver också höras!.....	47
Förbundsstyrelsens yttrande	48
Motion 30 Digitalt innanförskap	49
Förbundsstyrelsens yttrande	51
Motion 31 Dator- och IT-lyft behövs	52
Förbundsstyrelsens yttrande	53
Motion 32 Bryt skärmläsarmonopolet.....	54
Förbundsstyrelsens yttrande	56
Motion 33 Trafiksäkerhet	57
Förbundsstyrelsens yttrande	57
Motion 34 Skärpta krav vid upphandling av färdtjänst ..	58
Förbundsstyrelsens yttrande	59
Motion 35 Resa i annan kommun	60
Förbundsstyrelsens yttrande	61
Motion 36 Biljettinköp vid tågresor	62
Förbundsstyrelsens yttrande	62
Motion 37 Försäljning av tågbiljetter.....	63
Förbundsstyrelsens yttrande	63
Motion 38 Produktnamn måste vara läsbara.....	64

Förbundsstyrelsens yttrande	65
Motion 39 Bankernas service.....	66
Förbundsstyrelsens yttrande	66
Motion 40 Kortbetalning	67
Förbundsstyrelsens yttrande	67

Förslag till beslut

- att** fastställa förbundsstyrelsens yttranden över motionerna 13-40,
- att** fastställa verksamhetsinriktningen för Synskadades Riksförbund 2018-2020 med hänsyn tagen till de beslut som fattats under respektive rubrik.

13 Verksamhetsinriktning 2018-2020

Kongressens behandling av verksamhetsinriktningen

Kongressen föreslås gå igenom verksamhetsinriktningen rubrik för rubrik. Finns motioner under en rubrik så behandlas de motionerna först, och sedan tar kongressen ställning till texten i berört avsnitt i verksamhetsinriktningen. Finns inga motioner under ett avsnitt behandlas texten direkt.

Förteckning över motioner rörande verksamhetsinriktningen

Listade under aktuell rubrik:

1. Inledning

Inga motioner

2 Prioriterade områden under kongressperioden

2.1 Påverkan för stärkt habilitering och rehabilitering

Motionerna 13-17

Hjälpmedel motionerna 18-21

Syn- och hörselinstruktörer motionerna 22-24

2.2 Organisationsutveckling med självständighet i fokus

Motionerna 25-29

2.3 Spräng gränserna - medlemsforum 2019

Inga motioner

3. Övrigt påverkansarbete

Digitalisering/IT motionerna 30-32

Fysisk tillgänglighet, färdtjänst, resande motionerna 33-37

Konsumentfrågor motionerna 38-40

Kultur och mediefrågor motionerna 41-45

Syntolkning motionerna 46-47

Ledsagning enligt LSS och socialtjänstlagen motionerna 48-51

4 Ögonforskning
Inga motioner.

5 Internationellt arbete
Inga motioner.

6 Övrigt organisationsstöd
Motionerna 52-55

7 Individstöd
Motionerna 56-61

8 Uppdragsverksamhet
Motionerna 62-69

9 Kommunikation
Motionerna 70-72

10 Beslutsorganen
Inga motioner.

11 Personal och kansli
Inga motioner.

12 Samarbete och representation
Inga motioner.

Självständighet ger Möjligheter — Synskadades Riksförbunds Verksamhetsinriktning 2018-2020

1 Inledning

Vi har slutit oss samman i Synskadades Riksförbund för att utifrån tanken om alla människors lika värde gemensamt hävda synskadades rätt till delaktighet och jämlikhet på alla områden samt skapa social gemenskap och stödja varandra, så att vi kan leva ett aktivt och självständigt liv.

Vår vision är ett jämställt samhälle fritt från diskriminering, där alla omfattas av de mänskliga rättigheterna och bidrar, utifrån sin personliga förmåga, till individuell och gemensam utveckling.

Inom SRF ska vi förändra våra attityder och arbetssätt så att vi blir medvetna om vikten av likabehandling oberoende av funktionsnedsättning, ålder, kön, könsöverskridande identitet eller uttryck, sexuell läggning, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning. Dessa är de diskrimineringsgrunder som slås fast i diskrimineringslagen. SRF ska uppnå jämställdhet och likabehandling inom organisationen och utåt i vårt påverkansarbete. Vi eftersträvar både kvantitativ och kvalitativ mångfald.

Vårt arbete tar sin utgångspunkt i FN:s allmänna förklaring om de mänskliga rättigheterna, konventionen om rättigheter för personer med funktionsnedsättning, barn- och kvinnokonventionerna samt FN:s nya globala hållbarhetsmål Agenda 2030.

Det övergripande temat för kongressperioden är "Självständighet ger möjligheter", med habilitering och rehabilitering som genomgående fokusområden. SRF:s stöd ger medlemmarna möjligheter till ökad självständighet.

De prioriterade områdena nedan pekas ut av kongressen som frågor som vi ska arbeta med inom hela organisationen, varje organisationsled inom sitt ansvarsområde. Övriga delar av verksamhetsinriktningen avser främst riksförbundets verksamhet.

2 Prioriterade områden under kongressperioden

Under kongressperioden 2018–2020 ska SRF prioritera arbetet inom två viktiga områden:

- Påverkan för stärkt habilitering och rehabilitering
- Medlemsutveckling och organisationsutveckling med habilitering och rehabilitering i fokus.

Dessutom ska ett medlemsforum för hela landet hållas under 2019. Det övergripande temat för forumet ska vara "Spräng gränserna".

Verksamhetsinriktningens prioriterade områden ska brytas ner i mer konkreta delmål. Det görs i årliga arbetsplaner.

Delmålen ska vara anpassade till våra olika organisationsled och de skilda förutsättningar som finns i olika delar av landet. När det gäller habiliterings- och rehabiliteringsområdet bör speciella delmål tas fram för habilitering för barn och rehabilitering för vuxna.

Förbundsstyrelsen kan samordna arbetet i kampanjform för att med kraft lyfta en fråga i hela landet.

2.1 Påverkan för stärkt habilitering och rehabilitering

En habilitering och rehabilitering av hög kvalitet med individens behov i centrum är avgörande för att kunna leva ett självständigt liv, delta i samhället; klara av vardagen, uppnå skolans mål, att kunna få och behålla ett arbete, kunna tackla sociala situationer med mera.

Vi vet att möjligheterna till habilitering och rehabilitering skiljer sig kraftigt åt i olika delar av landet. De stora pensionsavgångarna när det gäller specialister inom synområdet på landets syncentraler och den snabba digitaliseringen av samhället gör att habiliteringen och rehabiliteringen ställs inför nya, stora utmaningar.

Övergripande påverkansteman

Lokalföreningarna

Lokalföreningarna kan

- verka för att återinföra eller att få behålla syninstruktörer eller liknande stöd
- arbeta för en god samverkan mellan instruktörerna och syncentralen.

Distrikten

Distrikten bör, utifrån de förutsättningar som råder:

Arbeta för ett stärkt habiliterings- och rehabiliteringsstöd från syncentralerna. Viktiga områden kan vara:

- förbättrade möjligheter till orienteringsträning utifrån den enskildes förutsättningar och behov,
- relevant utbildning i att kunna hantera digital teknik och digitala hjälpmedel. Hit hör möjlighet att hantera e-legitimation, ha kontakt med myndigheter och andra samhällsaktörer digitalt samt att kunna utföra bankärenden elektroniskt,
- att få utbildning i hjälpmedel som är integrerade i vanliga produkter, även om produkterna i sig inte är förskrivna som hjälpmedel. Hit hör mobiltelefoner, surfplattor, datorer, smarta klockor och tv-apparater,
- ökade sjukgymnastresurser och ökade kurators- och psykologresurser med synkompetens,
- möjlighet till träning i att använda andra sinnen än synen samt rums- och kroppsuppfattning,
- socialt och psykologiskt stöd för barn, unga, vuxna och deras familjer. Syftet ska vara att öka självkänsla, egenmakt, självständighet och acceptans för att vara synskadad.
- obligatoriska habiliterings- och rehabiliteringsplaner,

- ökade möjligheter till punktskriftsundervisning för barn och vuxna som är i behov av det,
- att nysynskadade vuxna får möjlighet att delta i rehabiliterande folkhögskolekurser,
- verka för att nyanlända personer med synskada får adekvat habilitering och rehabilitering.

Vid kongressperiodens slut ska:

- Samtliga syncentraler erbjuda stöd till anhöriga,
- samtliga distrikt ha en samverkan med syncentralerna som vänder sig direkt till personer med synskada. Distrikten kan till exempel medverka i grupphabiliterande och grupprehabiliterande aktiviteter.

Riksförbundet

Riksförbundet ska

- fokusera på rehabilitering i samband med övergången mellan skola och arbetsliv samt rehabiliterande insatser för personer som blir synskadade i yrkesverksam ålder,
- verka för att Arbetsförmedlingen tar fram strategier för att speciella behov beaktas för nyanlända synskadade som får etableringsplaner,
- kunna ge distrikten och lokalföreningarna råd i nära samarbete med ombudsmännen. Det gäller i synnerhet de nya utmaningar som habiliteringen och rehabiliteringen ställs inför till följd av digitaliseringen,
- följa upp SRF:s öppna jämförelser kring rehabilitering,
- få till stånd en nationell undersökning kring synhabilitering för barn och unga,
- verka för att asylsökande som är synskadade ska kunna få visst habiliterande och rehabiliterande stöd.

2.2 Organisationsutveckling med självständighet i fokus

Att vara medlem i SRF innebär att få träffa andra i liknande situation och därigenom få lära sig om möjligheter och rättigheter man har som synskadad. Vi strävar efter att vända trenden så att vi blir fler medlemmar i SRF och att öka mångfalden.

Mål för kongressperioden:

- att öka antalet synskadade medlemmar till minst 10 000,
- att kamratstödsutbildningar genom stöd från riksförbundet ska genomföras i alla distrikt och flera branschföreningar före kongressperiodens slut,
- att kamratstödsgrupper ska erbjudas i alla distrikt och flera branschföreningar genom stöd från riksförbundet,
- att distrikt och lokalföreningar ska ha ett aktivt samarbete med US för att underlätta övergången från US till SRF,
- att habiliterings- och rehabiliteringsperspektiv i syfte att öka självständigheten hos den enskilde ska finnas med i alla aktiviteter som organisationen anordnar på alla nivåer. Det gäller i synnerhet verksamhet för barn, ungdomar och föräldrar,
- att riksförbundet i nära samarbete med distrikt, lokalföreningar och branschföreningar ska förverkliga våra strategier för medlemsutveckling respektive jämställdhet och likabehandling. Genom mer flexibla organisationsformer kan vi stimulera till ett ökat ideellt engagemang.

2.3 Spräng gränserna - medlemsforum 2019

Ett riksomfattande medlemsforum ska anordnas 2019 på temat Spräng gränserna. Utgångspunkten ska vara aktiviteter där synskadade deltagare får möjlighet att

utmana sina egna gränser och chans att prova på nya aktiviteter.

Att få möjlighet till nya bekantskaper, social samvaro och erfarenhetsutbyte är också viktiga mål med forumet. En utåtriktad påvekransaktivitet där alla deltagare ges möjlighet att delta kommer också att ordnas.

3 Övrigt påverkansarbete

Vi ska driva på utvecklingen mot ett samhälle utan hinder och med full delaktighet på alla nivåer. Arbetet sker genom bevakning, representation och ageranden i intressepolitiska frågor, till exempel möten, remisser, skrivelser, uppvaktningar och utspel i olika medier. Vi ska ha beredskap och kunskap för att fortsätta bevaka, agera och reagera på för synskadade viktiga och aktuella intressepolitiska frågor.

Vi bevakar framförallt följande områden

- Arbetsmarknad
- Digitalisering/IT
- Fysisk tillgänglighet
- Färdtjänst
- Försörjning
- Konsumentfrågor
- Kultur och mediefrågor
- Ledarhundsfrågor
- Ledsagning enligt LSS och socialtjänstlagen
- Personlig service
- Resande
- Skola/utbildning
- Syntolkning.

4 Ögonforskning

Vi ska stimulera, uppmärksamma och främja ögonforskning och arbeta för en bättre och effektivare ögonvård med färre skillnader mellan landstingen.

Vi samarbetar med Synfrämjandet och Ögonfonden.
Frågor vi bevakar är framgångar inom ögonforskningen
och väntetider i ögonvården.

5 Internationellt arbete

SRF samverkar och bedriver påverkansarbete på nordisk, europeisk och global nivå för att stärka rättigheter för personer med synnedsättning i Sverige liksom i övriga världen.

5.1 Internationell samverkan och påverkansarbete

Inom synskadeområdet ingår vi i World Blind Union WBU, European Blind Union EBU, Nordiska Samarbetskommittén NSK, Nordiska Kvinnokommittén NKK och Nordiska Biståndskommittén NBK.

Exempel på frågor vi driver inom det internationella samarbetet är varningsljud på tysta fordon, en europeisk tillgänglighetslagstiftning och att Marrakeschavtalet ska godkännas av flera länder.

5.2 Internationellt utvecklingssamarbete

SRF bedriver idag internationellt utvecklingssamarbete genom MyRight. Vi ser också över möjligheterna till fler biståndsgivare för att utveckla vårt internationella utvecklingssamarbete. Under kongressperioden planerar vi att arbeta i följande projekt i samarbete med MyRight:

Bosnien-Hercegovina, förbättra den långsiktiga hållbarheten hos USGKS och andra synskadeorganisationer genom utbildning, opinionsbildning och medvetandegörande.

Nicaragua, förbättra tillgången till inkluderande undervisning och integrering i arbetslivet för synskadade i Nicaragua, för att i förlängningen förbättra synskadades

levnadsvillkor samt att organisationen ska bli en stark påverkanspart nationellt och lokalt.

Rwanda, ökat deltagande för personer med synnedsättning i ekonomiska och sociala aktiviteter i nio distrikt i Rwanda.
Tanzania, ökad tillgång till inkluderande utbildning och sjukvård för personer med albinism och synnedsättning i nio distrikt i Tanzania.

Afrika regionalt, förbättra mänskliga rättigheter för personer med synnedsättning i Afrika, genom att använda FN-konventionen om personer med funktionsnedsättningar som påverkansverktyg i Ghana och Namibia.

6 Övrigt organisationsstöd

SRF ska ha starka och effektiva distrikt, lokalföreningar och branschföreningar. Riksförbundet ger därför stöd genom:

- Internt ekonomiskt stöd i form av behovsprövat administrativt stöd, projektstöd samt stöd till organisationsutveckling. Riksförbundet ger också ekonomiskt stöd till närstående föreningar.
- Arbetsgivar- och ekonomistöd.
- Löneservice.
- Funktionärsutbildning.
- Stöd i jämställdhets- och likabehandlingsfrågor.

7 Individstöd

Vi ska ge enskilda synskadade personer individuellt stöd för att förbättra deras livssituation, öka friheten i vardagen samt ge möjligheter till en aktiv fritid. Vi behöver nå ut med information om vilket stöd vi kan ge.

Riksförbundet bedriver bland annat följande verksamheter för medlemmar och i vissa fall även för andra synskadade personer.

- Juridiskt stöd för medlemmarna i synskaderelaterade frågor.
- Verksamhet för synskadade med invandrabakgrund.
- Verksamhet för våra barnmedlemmar och deras föräldrar.

- SRF Fritid, medlemmarnas egen resebyrå.
- Bidrag till enskilda behövande med synnedsättning och till barn och ungdomar med synnedsättning

8 Uppdragsverksamhet

Vi ska stärka enskilda synskadade personers möjligheter att delta i samhället på lika villkor som andra.

Riksförbundet bedriver följande verksamheter med särskilda bidrag från staten.

- Ledarhundsverksamheten, där SRF även har viss myndighetsutövning.
- Utbildning i punktskrift för vuxna med synnedsättning.
- Överföring av studiematerial inom folkbildningen till önskade läsmedier för personer med synnedsättning eller dövblindhet.
- Ger bidrag till rekreationsverksamheten på Almåsa.

9 Kommunikation

Vi ska stödja intern och extern kommunikation inom organisationen, öka kännedomen om organisationen och våra frågor hos allmänhet och beslutsfattare samt långsiktigt stärka SRF:s ekonomi.

9.1 Information

För att öka kännedomen om SRF och hålla kontakt med våra medlemmar sprider vi information via

- Vår hemsida www.srf.nu
- Radio SRF
- Mediakontakter
- Sociala medier
- Förbundstidningen SRF Perspektiv
- Barn- och ungdomstidningen Oboj
- Tidningen I Selen för ledarhundsverksamheten
- Tidningen Nya Synvärlden i samarbete med Föreningen för Synrehabilitering
- Informationsmaterial.

9.2 Marknadsföring och medelsanskaffning

Vi ska marknadsföra organisationen för en ökad kännedom hos allmänheten och för ett ökat medlemsantal samt stärka organisationens ekonomi för en långsiktig uthållighet för verksamheten. I detta arbete används inte metoder som skapar eller förstärker negativa attityder till synskadade.

Vår nuvarande verksamhet utgörs av

- Lyckopenningen
- Kalendern Årets ledarhundsvälpar
- Minnesgåvor
- spontana gåvor
- vara förmånstagare i lotterier
- samarbeta med företag.

Utöver detta ska vi, under ledning av vår Etikgrupp, undersöka och värdera nya metoder som både kan ge stabila och högre överskott.

9.3 Surfa - vårt register

Vi ska vidareutveckla vårt medlems- och givarregister Surfa till ett stabilt system som ska vara organisationens ryggrad för hanteringen av alla medlems- och givaruppgifter,

10 Beslutsorganen

Inom organisationen finns följande beslutsorgan:

- Kongressen
- Organisationsrådet
- Förbundsstyrelsen och arbetsutskottet
- Granskningsutskottet/verksamhetsrevisorer och auktoriserade revisorer
- Valberedningen.

11 Personal och kansli

Till sitt förfogande har förbundsstyrelsen ett kansli med ett 60-tal anställda. I det administrativa arbetet ingår:

- kansliledning
- lokaler
- kontorsservice och datorstöd
- ekonomiadministration och kapitalförvaltning
- personalstöd rikskansliet
- Synskadades Museum och SRF arkiv

12 Samarbete och representation

En viktig samarbetspartner är Riksorganisationen Unga med Synnedsättning, US. SRF utser sju av nio styrelseledamöter i Synskadades Stiftelse, som är ensam ägare till Iris Förvaltning AB.

SRF utser personer som ingår i styrelser för ett antal företag, organisationer och stiftelser.

Motioner

2.1 Påverkan för stärkt habilitering och rehabilitering motionerna 13-17

Motion 13 Syncentralernas kompetensförsörjning

För många synskadade är landets syncentraler en mycket viktig resurs i deras habilitering och rehabilitering. Det är därför av stor betydelse att personalen har rätt kompetens för sitt arbete.

Utbildningen av synpedagoger är satt på undantag. Utbildning har skett via Yrkeshögskolans verksamhet i Härnösand, Under vårterminen 2017 utexamineras en, förhoppningsvis, tillfälligt sista grupp synpedagoger. Medel har inte beviljats för hösten 2017. Nästa ansökningstillfälle är hösten 2017 och avser då tiden 2018-19.

Antalet studieplatser har de senaste åren skurits ned från 25 till 20. Detta, enligt uppgift, för att syncentralerna inte har erbjudit tillräckligt med praktikplatser.

Det är givetvis viktigt att verksamheten i Härnösand kan få fortsätta. Vi anser dock att det borde vara möjligt att inom ramen för exempelvis utbildningen av arbetsterapeuter kunna erbjuda inriktning mot synrehabilitering.

Att få utbildning i synpedagogik och synrehabilitering på akademisk nivå gör det även möjligt att få till stånd angelägen forskning inom området.

Det borde vara möjligt för SRF att bilda allianser med syncentraler och relevanta, fackliga yrkesorganisationer som arbetsterapeuter, specialpedagoger och sjukgymnaster.

Årsmötet SRF Stockholms och Gotlands län yrkar att Förbundsstyrelsen får i uppdrag

- att verka för att utbildning av synpedagoger och synrehabiliterare av god kvalitet kontinuerligt erbjuds på akademisk nivå,
- att SRF samverkar med syncentralerna och professionella yrkesorganisationer i dessa frågor.

Årsmötet SRF Stockholms och Gotlands län

Förbundsstyrelsens yttrande

Förbundsstyrelsen föreslår kongressen besluta
att bifalla motionen.

Syncentralernas kompetensförsörjning är en angelägen fråga. Det var därför SRF bidrog till att ta initiativ till att synrehabiliterarkursen i Härnösand startade. Vi ser positivt på det goda resultat som kursen har bidragit till. Många som har gått kursen har fått anställning vid syncentraler och vid folkhögskola. Arbetsförmedlingen som var med vid starten av utbildningen har inte anställt några personer. Kompetensförsörjningen inom Specialpedagogiska skolmyndigheten säkerställs genom att nyanställda går utbildning till Speciallärare inriktning syn och masterutbildningen som sker i samarbete med Norge. Utbildningar inom Yrkehögskolans verksamhet kan aldrig bli permanent då syftet är att täcka behov inom bristyrken. Det har varit en nödvändig åtgärd för att täcka en puckel av pensionsavgångar.

SRF har ett samarbete med Syncentraler, Arbetsförmedling, Specialpedagogiska skolmyndigheten, Göteborgs universitet, folkhögskola och Föreningen för synrehabilitering kring hur en framtida utbildning för synpedagoger ska kunna utformas. Det behövs både en något kortare akademisk utbildning och en något längre forskningsinriktad utbildning.

Motion 14 Arbetsmarknadsfrågor bör prioriteras högre i SRF:s arbete

Personer med synnedsättning har arbete, eller driver företag, i mindre utsträckning än övrig befolkning i arbetsför ålder. Att inte ha ett arbete ger många negativa konsekvenser som exempelvis sämre ekonomi, psykisk ohälsa och minskad delaktighet i samhället i stort.

SRF:s egen undersökning från 2016 till arbetsgivare "Attityder till synskadade arbetstagare" visar bland annat att 60 procent av landets chefer inte tror att en person med en grav synnedsättning kan göra ett lika bra jobb som andra.

Trots dessa fakta väljer förbundet att inte prioritera arbetsmarknadsfrågor i verksamhetsinriktningen för den kommande kongressperioden. Det finns det säkert en rad skäl till, men vi anser att ett arbete ger just Självständighet som ger Möjligheter och det påverkansarbete som genomförs på ett tydligare sätt ska kopplas till möjligheten att få, behålla och komma tillbaka till ett arbete. En stärkt re-/habilitering ska för personer i arbetsför ålder så långt det är möjligt syfta till att stärka personens möjligheter att få och behålla ett arbete. En fungerande utbildning är också en förutsättning för att få bättre möjligheter på arbetsmarknaden i framtiden.

Styrelsen i SRF Stockholms och Gotlands län yrkar att ge förbundsstyrelsen i uppdrag

att på ett tydligare sätt koppla arbetet med stärkt re-/habilitering till arbetsmarknadsfrågor inom Verksamhetsinriktning 2018-2020. Det gäller främst på riks- och distriktsnivå,

att arbetet med en fungerande hjälpmedelsförsörjning på arbetsmarknaden inkluderas i Stärkt re-/habilitering.

Styrelsen SRF Stockholms och Gotlands län

Förbundsstyrelsens yttrande

Förbundsstyrelsen föreslår kongressen besluta:

att anse motionen besvarad.

Förbundsstyrelsen anser att frågan prioriteras som en del av habiliteringen och rehabiliteringen i verksamhetsinriktningen. Frågan tas i och för sig inte upp under målen för distrikten, men det står förstås distrikten fritt att arbeta med denna del inom rehabiliteringen om man vill.

Första och andra styckena under mål för riksförbundet lyder:

"* fokusera på rehabilitering i samband med övergången mellan skola och arbetsliv samt rehabiliterande insatser för personer som blir synskadade i yrkesverksam ålder,

* verka för att Arbetsförmedlingen tar fram strategier för att speciella behov beaktas för nyanlända synskadade som får etableringsplaner".

Arbetsmarknad nämns också som övrigt påverkansmål under avsnitt 3.

Motion 15 Vi vill inte bli analfabeter - Vi kräver ett vedertaget läs och skriftspråk

Vi som använder punktskriften som vårt läs- och skrivspråk erfar allt som oftast att punktskriften har en alltför undanskymd roll i dagens samhälle.

Syncentralerna har en mycket knapphändig kunskap om vad punktskrift är för något. Där finns inga resurser för att möta upp gravt synskadade och blindas behov att behärska punktskrift i den omfattning som samhället kräver av oss för att vi skall kunna vara delaktiga fullt ut på alla områden. Vi förväntas kunna sköta en hel del IT-tjänster från hemmet, som att hantera E-hälsan, förnya recept, handla över nätet och sköta bankärenden m.m. Utan ett fullgott läs-och skrivspråk är detta omöjligt.

För barn och unga är situationen än värre. Utan läs- och skrivspråk har man ingen framtid. Man blir onekligen analfabeter.

Vi äldre som kan lite punktskrift förväntas att starta egna studiecirklar i våra lokalföreningar helt ideellt utan formell kompetens. Vilken annan grupp i Sverige har det så. SFI finns för invandrargrupper just för att ett läs- och skrivspråk är en lagstadgad rättighet och det borde även gälla för synskadade?

2009 ratificerade Sverige FN-konventionen CRPD där det tydligt framgår att även personer med funktionsnedsättning skall få rätt till ett läs- och skriftspråk. Tillämpliga artiklar är 2 som handlar om kommunikation samt 9 som handlar om tillgänglighet.

Vi yrkar sålunda:

att SRF omgående arbetar för att punktskriften skall bli ett formellt och vedertaget läs- och skrivspråk i Sverige, allt enligt CRPD och svensk lagstiftning.

Hjördis Lindström, Monica Hedbjörn och Lars Sjöö, Ewa Swing, Natalia Hedlund, Christer Karlsson, Ann-Margret Andersson, Eva Sundén

Förbundsstyrelsens yttrande

Förbundsstyrelsen föreslår kongressen besluta
att anse motionen besvarad.

Motionärerna tar upp den viktiga frågan om rätten till ett läs- och skriftspråk för punktskriftsläsande barn, unga och vuxna. Det är mycket angeläget att det finns tillgång till utbildning i punktskrift för alla åldrar. Alla aktörer måste vara medvetna om vikten av att få lära sig, utveckla och behålla kunskaper i punktskrift med tanke på den snabba tekniska utvecklingen. Det finns en övertro på att det räcker att lyssna.

SRF har frågan om att rätten till undervisning i och på punktskrift ska föras in i skollagen som en prioriterad fråga. Vårt krav tar vi upp i olika sammanhang i våra kontakter med beslutsfattare. Specialpedagogiska skolmyndigheten arbetar också för att detta ska bli verklighet. Att ändra lagar är ett långsiktigt arbete och vi kommer att fortsätta att arbeta med frågan tills vi nått resultat.

Vi arbetar med frågor om punktskrift för barn och unga även på nordisk och europeisk nivå, genom att vi deltar aktivt i ett Europeiskt projekt inom European Blind Union, som leds av Dansk Blindesamfund. Projektet ska lyfta fram goda exempel på punktskriftsinlärning för barn och unga i Norden och i några Europeiska länder. Samtidigt lyfter vi behovet av tillgång till undervisning i punktskrift av kompetenta lärare.

SRF arbetar också för att resurserna till syncentralerna måste öka för att i större utsträckning kunna lära ut punktskrift för vuxna.

Motion 16 Verksamhetsinriktning under kongressperioden (habilitering och rehabilitering)

SRF Kronoberg ser mycket positivt på habilitering och rehabilitering som ett övergripande tema för den kommande kongressperioden.

Vi har tagit del av förslaget till verksamhetsplan och tycker att det ser mycket bra ut. Dock vill vi göra ett påpekande på relativt detaljerad nivå.

I texten nämner man hur SRF kan arbeta med temat på olika sätt.

Här vill vi dock förtydliga med ytterligare en konkret detalj:

Den kommunala tjänsten boendestöd, vilken syftar på att få den enskilde självständig, motiverad och aktiv är en bra insats på flera sätt. Med hjälp av nämnda insats kan man få hjälp att "komma igång" med olika aktiviteter och göromål i vardagen. Insatsen är tänkt för att "hålla fram" det friska hos individen och har inte det traditionella vårdandet som grund. I flera av landets kommuner har man bestämt sig för att insatsen ska rikta sig enbart till personer med psykiatriska eller neuropsykiatriska diagnoser. Det finns så vitt vi vet inte en enda stavelse i Socialtjänstlagen som stöder denna uppfattning.

Vi anser att SRF bör propagera tydligare för att insatsen boendestöd är en utmärkt tjänst för personer med synnedsättning.

SRF Kronobergs representantskapsmöte i Växjö lördagen den 22 april vill att SRF-kongressen 2017 tar beslut om att SRF ska belysa behovet av vad boendestöd kan betyda för rehabiliteringen av personer med synnedsättning.

Lise-Lott Naess Ordförande
SRF Kronobergs representantskapsmöte

Förbundsstyrelsens yttrande

Förbundsstyrelsen föreslår kongressen besluta
att avslå motionen.

Förbundsstyrelsen anser det mer prioriterat med syn- och hörselinstruktörer med sin synkompetens än boendestödjare för att synskadade ska stimuleras till aktiva liv genom olika former av träning i hemmet och i närmiljön. Vi ser därför inte en belysning av boendestödjarnas funktion som en fråga att prioritera.

Motion 17 Boendestöd för personer med synnedsättning

Trots genomförd rehabilitering och tillgång till träning genom kommunala syninstruktörer har vi fått signaler om att många av våra medlemmar med grav synnedsättning har stora svårigheter i den dagliga livsföringen kopplat till boende och fritid.

Kommunerna erbjuder boendestöd som bistånd i form av stöd i den dagliga livsföringen riktat till särskilda målgrupper i eget boende. Till särskilda målgrupper hör bland annat personer med funktionsnedsättning eller missbruksproblem. Boendestödet anpassas till den enskildes behov och möjligheter att utveckla ett normalt vardagsliv (Socialstyrelsens termbank)

Boendestöd har - även om det inte är olagligt att bevilja denna insats till andra målgrupper - förbehållits personer med psykiska funktionsnedsättningar med vissa undergrupper.

Vi tror dock att boendestöd skulle vara till stor nytta även för vår målgrupp för ökad självständighet, bättre förmåga att klara aktiviteter i det egna boendet och förebygga social isolering. I förlängningen också bättre möjligheter att komma ut i arbetslivet eller kunna vara en aktiv pensionär på äldre dagar.

Förslag till beslut

Vi föreslår med hänvisning till vad som här anförts att kongressen ger rikskansliet i uppdrag,

att föreslå förändringar i tillämpningen av Socialtjänstlagen 4 kap 1§ innebärande att även personer med grav synnedsättning tillhör de särskilda målgrupper som kan beviljas biståndet boendestöd.

Thomas Krantz
SRF Göteborgs årsmöte

Förbundsstyrelsens yttrande

Förbundsstyrelsen föreslår kongressen besluta
att avslå motionen.

Motionären vill att Socialtjänstlagens tillämpning ska ändras så att även personer med grav synnedsättning ska kunna beviljas boendestöd.

I arbetet med rehabiliteringsfrågor är det många som är angelägna. Förbundsstyrelsen menar att fler syn- och hörselinstruktörer är det mest angelägna och ska finnas i alla kommuner. Detta eftersom instruktörerna kan stimulera till mer aktiva liv för synskadade.

Förbundsstyrelsen vill också upplysa om att kongressen kan besluta om att ge uppdrag till förbundsstyrelsen, inte rikskansliet.

Hjälpmedel motionerna 18-21

Motion 18 Gratis vita käppar

Synskadades Riksförbund genomförde i oktober 2013 en undersökning kring egenavgiften för den vita käppen. I sammanställningen visade det sig att kostnaden för den vita käppen varierade stort över hela landet. Allt från att, som i sex av länen inte ha någon egenavgift, till att i Värmland ha en egenavgift på 20 % av käppens pris (upp till 475 kr).

Den vita käppen är mycket viktig i den synskadades vardag. Förutom att den är ett mycket viktigt hjälpmedel för att förflytta sig, är det också en symbol för synskadade över hela världen.

Genom att vissa landsting tar ut en avgift för käppen blir risken att nysynskadade inte vill ha eller använda den. Det är även ett hjälpmedel som på grund av användandet ofta går sönder. Därför är det viktigt att den är kostnadsfri.

Vi föreslår kongressen besluta att Riksförbundet under kongressperioden arbetar för att berörda instanser tar fram tvingande åtgärder för att egenavgiften för den vita käppen tas bort.

SRF Uppsala läns årsmöte
SRF Dalarnas styrelse
SRF Dalarnas representantskap
SRF Gävleborgs representantskap
SRF Uppsala läns representantskap

Förbundsstyrelsens yttrande

Förbundsstyrelsen föreslår kongressen besluta
att bifalla motionen.

Vi håller med motionärerna om att den vita käppen är ett mycket centralt hjälpmedel. Landstingen/regionerna måste göra sitt yttersta för att den används. Därför är vi överens med motionärerna om att den vita käppen ska vara kostnadsfri.

Hjälpmedelsutredningen kommer med sitt betänkande under våren och de har bland annat pekat på de stora skillnaderna på avgifter på hjälpmedel i landet. Det kan utgöra ett stöd för distriktens arbete.

Motion 19 Digitala hjälpmedel

Utvecklingen av smart teknik som bland annat använder sig av Artificiell Intelligens (AI) sker idag i mycket snabb takt. Det som för mindre än tio år sedan verkade omöjligt är idag helt naturligt och självklart för den som använder en smart mobil. Med hjälp av inbyggd talsyntes, punktskrifts-displayer som ansluts via Blåtand och förstoring i kombination med appar fungerar den som ett avancerat synhjälpmedel. Det öppnar för nya möjligheter för blinda, dövblinda och personer med mer eller mindre grava synnedsättningar. Detta förutsatt att vi får vara med och ta del av den nya tekniken.

Syncentralerna måste inse att den nya tekniken löser en rad problem som en synnedsättning kan innebära. Den snabba tekniska utvecklingen kommer också att kräva en utökad och mer individanpassad utbildning för att tekniken, så långt som möjligt, ska fungera och användas av personer med synnedsättning. Dessutom krävs det att man, oavsett var i landet man bor, kan få punktskrifts-displayer till sina smarta telefoner och surfplattor. Så är det inte alls idag. Många medlemmar vill och måste även kunna använda en dator i situationer där smarta telefoner och surfplattor inte upplevs som det bästa alternativet. För att man ska kunna göra det måste man oavsett var i Sverige man bor, kunna få skärmläsare, och punktskrifts-displayer till sin dator. Behöver man hjälp att installera Officepaket och webbläsare, för att datorn ska fungera, måste det ingå i syncentralernas ansvar att göra det eftersom synnedsättningen medför att man inte klarar detta, om man köpt datorn och programmen själv men ännu inte har tillgång till en skärmläsare.

Styrelsen i SRF Stockholms och Gotlands län yrkar att SRF verkar för

att alla landsting genom sina syncentraler utökar, intensifierar och individanpassar utbildningen på datorhjälpmedel och hjälpmedel till smarta telefoner och surfplattor så att tekniken blir det frihetsskapande hjälpmedel som det, rätt använt, kan vara.

Styrelsen SRF Stockholms och Gotlands län

Förbundsstyrelsens yttrande

Förbundsstyrelsen föreslår kongressen besluta:

att bifalla motionen.

Detta ligger väl i linje med de prioriterade inriktningsmålen om habilitering och rehabilitering i förbundsstyrelsens förslag till verksamhetsinriktning. Det ska gälla såväl landsting som regioner.

Motion 20 Vilka ska svara för hjälpmedelstillgången

Under senare år har det hänt mycket som påverkar enskildas tillgång till hjälpmedel. Landstingens syncentraler har olika regler för vad som beviljat som hjälpmedel. Här är några exempel på hur olika det kan se ut. I Gävleborg förskrivs inte daisyspelare som hjälpmedel. I norr och Västerbotten kan man få daisyspelare med olika förbehåll. I Värmland får man betala en årlig avgift för spelaren. I Uppsala finns ett avgiftssystem för hjälpmedel. I Stockholms län får man betala för att lära sig hitta från punkt A till punkt B.

Datorerna och de smarta telefonerna och surfplattorna blir allt viktigare att ha tillgång till i det dagliga livet. Det krävs att man kan få såväl punktskriftsskärmar som skärmläsare och, inte minst grundlig utbildning. Detta varierar alldeles för mycket över landet för att det ska vara bra och för att det ska bli rättvist.

Samtidigt har MTM fått ansvar för att förse enskilda med daisyspelare inom ramen för den nya taltidningen, den kommande Talboken kommer-verksamheten och tillgången till lokala och länstaltidningar i daisyspelarna.

Gruppen av personer som inte ser att läsa med ögonen minskar. Kunskapen om hjälpmedlen för denna grupp minskar i samma grad bland dem som förskriver.

Jag är övertygad om att vi behöver få grundliga kunskaper om vad som pågår när det gäller frågor som rör enskildas tillgång till hjälpmedel. Det är viktigt att alla får de hjälpmedel de behöver och den utbildning som krävs. Det ska inte spela någon roll var man bor i landet för vad man kan få för hjälpmedel. Det ska vara klart och tydligt för den enskilde vart hen ska vända sig för att få de hjälpmedel hen behöver.

Mot bakgrund av ovanstående föreslår jag kongressen besluta

att SRF undersöker vilka för och nackdelar som finns idag med olika aktörers ansvar för hjälpmedelsförskrivning,

att SRF, utifrån undersökningresultaten agerar för att hjälpmedelsförskrivningen läggs hos den eller de samhällsinstanser som kan ge den enskilde de bästa förutsättningarna för bra tillgång till hjälpmedel och utbildning i att använda dessa.

Eva Nilsson, Nacka

Förbundsstyrelsens yttrande

Förbundsstyrelsen föreslår kongressen besluta

att bifalla motionen.

Vi håller med motionären om att det är viktigt att enskilda personer får tillgång till hjälpmedel och den utbildning som krävs. Vi är medvetna om de stora skillnaderna som finns i landet. Det delade ansvaret mellan landsting, kommun och stat kan leda till negativa konsekvenser för individen. Den pågående hjälpmedelsutredningen har analyserat för- och nackdelar med olika aktörers ansvar för hjälpmedelsförskrivning. Vi kommer att ta fram underlag, så att vi inom SRF kan ta ställning i frågan.

Motion 21 Anteckningshjälpmedel till gravt synskadade

Jag som motionär anser att det skall vara en rättighet för punktskriftsläsare att både få en Punktskriftsdisplay och ett anteckningshjälpmedel som är punktbaserad.

Tyvärr är det så idag att vissa landsting eller Regioner idag inte kan dubbelutrusta personer som behöver både en stor punktdisplay till hemmet och en bärbar display, som kan användas när man är på möten och andra aktiviteter. Denna lilla display kan användas till smarta telefoner eller har inbyggda, egna program för anteckning och övriga program som behövs.

Jag kräver därför att SRF kongressen ställer sig bakom följande.

att alla gravt synskadade skall ha rätt till både en punktskriftsdisplay hemma och ett anteckningshjälpmedel som kan användas på möten eller vid andra aktiviteter.

Roger Wittiko, Malmö

Förbundsstyrelsens yttrande

Förbundsstyrelsen föreslår kongressen besluta

att anse motionen besvarad.

SRF har redan idag en policy om att alla ska ha rätt till de hjälpmedel man har behov av. Behoven är olika och den tekniska utvecklingen går framåt, därför menar förbundsstyrelsen att vi inte i ett beslut ska begränsa oss till punktskriftsdisplay eller anteckningshjälpmedel.

Syn- och hörselinstruktörer motionerna 22-24

Motion 22 Syn- och hörselinstruktörer

Synskadades Riksförbund har sedan länge arbetat för att det ska finnas en syn- och hörselinstruktör i varje kommun. Deras arbetsuppgift ska vara att hjälpa synskadade med rehabilitering/habilitering i de synskadades hemmiljö. Det kan handla om allt från att träna in ett nytt gångstråk till att märka upp kryddor eller tvättmaskiner för att synskadade ska kunna klara sin vardag på egen hand. Det handlar även om att kunna informera kommunens personal i den problematik det innebär att ha en synskada.

I dag saknas det syn- och hörselinstruktörer i många av landets kommuner, vilket leder till att synskadade inte får den hjälp de behöver.

Vi föreslår kongressen besluta att Riksförbundet under kommande kongressperiod arbetar för att berörda instanser tar fram tvingande åtgärder för att det ska finnas en syn- och hörselinstruktör i varje kommun.

SRF Uppsala läns årsmöte
SRF Dalarnas styrelse
SRF Dalarnas representantskap
SRF Uppsala läns representantskap

Förbundsstyrelsens yttrande

Förbundsstyrelsen föreslår kongressen besluta att bifalla motionen.

Gemensamt yttrande över motionerna 22 och 23.

Motion 23 Syn/hörselinstruktörer

Vi upplever en brist i att inte komma i kontakt med kunnig personal när det gäller detaljer som synskadade inte kan klara själva. Exempelvis uppmärkning av hushållsmaskiner, handhavande av daisyspelare, ställa in sin klocka, lära sig hitta i närmiljön mm. Även en allt mera digitaliserad värld kan försvåra för oss med synnedsättning.

Vi yrkar därför:

att riksförbundet ska arbeta för en lagstadgad rätt om att det skall finnas tillgång till syninstruktörer eller liknande stöd i alla kommuner.

SRF Blekinges årsmöte

Förbundsstyrelsens yttrande

Förbundsstyrelsen föreslår kongressen besluta
att bifalla motionen.

Gemensamt yttrande över motionerna 22 och 23

Vi håller med motionärerna om att det är viktigt att det finns syn- och hörselinstruktörer i kommunerna. Regeringen har tillsatt en utredning för att göra en översyn av Socialtjänstlagen. Uppdraget ska redovisas senast den 1 december 2018. Förbundsstyrelsen kommer att kontakta utredningen i denna fråga.

Motion 24 Syn/hörselinstruktörer eller motsvarande stöd

En allt äldre befolkning gör att antalet personer med funktionsnedsättningar och därigenom även synskadade kommer att öka under kommande år, vilket i sin tur kommer att kräva högre arbetsinsatser både från professionen och från anhöriga. Ja, så det skulle kanske vara en bra idé om professionen även instruerade anhöriga om hur man lär ut hjälp till självhjälp

Vi yrkar därför:

att riksförbundet jobbar för att det genomförs någon form av kampanj med fokus på Syn/hörselinstruktörer eller motsvarande tjänster där man fokuserar på vikten av dessa insatser, vilket också skulle bli en ekonomisk vinst för samhället.

SRF Blekinges årsmöte

Förbundsstyrelsens yttrande

Förbundsstyrelsen föreslår kongressen besluta

att bifalla motionen.

Förbundsstyrelsen håller med motionären om att det är viktigt att på olika sätt höja kunskapen om vikten av att det finns syn- och hörselinstruktörer i kommunerna. Vi kan därmed se fördelar med att SRF genomför en insats gentemot den allmänna opinionen och beslutsfattare under den kommande kongressperioden.

SRF har tillsammans med Hörselskadades Riksförbund (HRF) och Syn- och hörselinstruktörsföreningen i Sverige (SHIFS) arbetat fram ett påverkansmaterial att användas för lokalt påverkansarbete och som kan utgöra en grund i detta arbete.

2.2 Organisationsutveckling med självständighet i fokus

Motionerna 25-29

Motion 25 Fördjupad analys av medlemsutvecklingen

I juni 2015 antog förbundsstyrelsen en strategi för medlemsutveckling. Målet var ambitiöst. Fram till 2023 ska SRF ha minst 15 000 medlemmar, varav 4 000 stödjande.

Många olika initiativ och åtgärder har följt i strategins spår på olika nivåer inom organisationen. Det är självfallet för tidigt att dra några säkrare slutsatser om resultatet av satsningen. Det trendbrott i den långvariga nedåtgående medlemskurvan som redovisas när denna motion skrivs kan vara bestående eller tillfälligt, vi vet ännu inte.

Men under alla omständigheter baseras strategin på alltför tunt faktaunderlag. Intervjuer och statistik över antalet medlemmar uppdelade efter ålder, kön och liknande enkla registreringsuppgifter säger lite om verksamheterna inom olika delar av landet. Därtill krävs betydligt djupare analyser av förutsättningarna för distriktens och lokalföreningarnas arbete. Mer kunskap om förhållandena skulle möjliggöra träffsäkrare och meningsfullare insatser.

En utgångspunkt för en sådan analys bör vara en uppdelning av distrikt och lokalföreningar i framgångsrika och mindre framgångsrika. Skillnaden skulle sedan undersökas med hänsyn till exempelvis:

- den demografiska utvecklingen i skilda landsdelar;
- den lokala arbetsmarknaden;
- övrigt föreningsliv;
- orters kultur- och fritidsverksamhet;
- inriktningen av verksamheten;
- ekonomi;
- antalet anställda;
- styrelsernas sammansättning;

- den anställda personalens respektive styrelsens engagemang;
- och ytterligare relevanta parametrar.

Mot denna bakgrund föreslår vi kongressen besluta:

att tillsätta en utredning om förutsättningar för distriktens och lokalföreningarnas verksamhet i syfte att fördjupa analysen av förbundets medlemsutveckling.

SRF Uppsala läns årsmöte

Förbundsstyrelsens yttrande

Förbundsstyrelsen föreslår kongressen besluta
att avslå motionen.

Motionen tar upp många intressanta aspekter på medlemsutveckling. Förbundsstyrelsens ambition är att djupare analysera hur medlemsutvecklingen ser ut inom SRF. I modellen till handlingsplan, där distrikten kan få idéer till sina egna handlingsplaner, så finns i själva verket en ordentlig analys med som förutsättning för en bra handlingsplan och ett framgångsrikt arbete. Detta gäller givetvis också riksförbundet.

En del av de parametrar som tas upp är mycket bra. Andra är mycket svåra. Vem ska bestämma vem som är framgångsrik och inte? Och vem ska ta sig rätten att bedöma engagemanget hos styrelse och personal?

Förbundsstyrelsen kommer att ta till sig den anda och många av de förslag som finns i motionen. Vi kommer också fortsättningsvis att lyfta fram goda exempel på arbete som görs i SRF. Förbundsstyrelsen kan dock inte se att det är möjligt att genomföra en undersökning i enlighet med vad motionärerna önskar.

Motion 26 Tillvaratagande av medlemmars förmågor

Många synskadade med NPF har specialintressen, särskilda förmågor där de blivit riktigt duktiga. Man har intensivt fokus på en sak i taget, jobbar ofta med samma tema och blir med tiden enastående inom sitt område. Detta kan röra en eller flera så kallade specialbegåvningar hos samma person.

NPF-föreningar för seende driver aktivt dessa frågor. Man menar att när personer med autism eller ADHD får ägna sig åt sina specialbegåvningar, blir neuropsykiatrin mindre tydlig och hela människan växer. Dessa färdigheter hos annorlunda medlemmar kan bli en tillgång för vårt förbund.

Viktigt är att SRF, i det stora såväl som i det lilla, uppmuntrar förmågor hos synskadade, unga och vuxna, med eller utan NPF-diagnoser. Man bör lyfta fram det vi verkligen kan, även om vi utvecklat detta till följd av funktionsnedsättning.

Därför föreslår vi:

att förbundet i alla led aktivt verkar för att tillvarata gåvor hos barndomssynskadade i allmänhet och än desto mer hos personer med synnedsättning och neuropsykiatrisk funktionsnedsättning.

Maria Liesland, Skåne
Mikael Holmgren, Stockholm
Anders Moritz, Robertsfors
Charlotte Magnusson, Råneå,
Margareta Eriksson och Frida Edlund, Östersund

Förbundsstyrelsens yttrande

Förbundsstyrelsen föreslår kongressen besluta
att anse motionen besvarad.

Som vi beskriver i vår jämställdhets- och likabehandlingsstrategi ska alla kunna, utifrån sin personliga förmåga, bidra till individuell och gemensam utveckling. Detta ska beaktas i alla organisationsled.

Motion 27 Medlemsrabatt vid inköp av IT-produkter

SRF har under ett antal år haft en kraftig nedgång av antalet medlemmar. Vi lever i en mer och mer digitaliserad värld vare sig vi vill eller ej. Informationsteknologi blir viktigare och viktigare i människors liv. Många av våra medlemmar har inte ekonomiska förutsättningar att själva bekosta nya IT-produkter.

Mot bakgrund av ovanstående, yrkar jag Anders Axelsson:
att SRF inför en medlemsförmån i form av en påtaglig rabatt vid inköp av IT-produkter från en elektronikkedja SRF sluter ett samarbetsavtal med,
att välja elektronikkedja och även att fastställa den slutgiltiga medlemsrabatten.

Anders Axelsson
SRF Skånes årsmöte

Förbundsstyrelsens yttrande

Förbundsstyrelsen föreslår kongressen besluta
att avslå motionen.

Motionen har en god tanke. SRF har tidigare försökt att sluta avtal för inköp av datorer och detta visade sig både svårt och krångligt. Om en rabatt skulle införas måste denna vara på en så stor kedja att rabatten kan utnyttjas av alla medlemmar. De stora elektronikkedjorna har ofta kampanjer på varor och inte det utrymme att man ger särskilda grupper rabatter. Det är också svårt och väldigt kostsamt och personellt resurskrävande att få till ett sådant system.

SRF ger, med medel från Synskadades Stiftelse och andra stiftelser, stöd till den som behöver genom möjligheten att söka bidrag för inköp av exempelvis datorer.

Motion 28 Avtal med träningsanläggning

Att ha en synnedsättning kan vara psykiskt påfrestande av många olika anledningar. Fysisk aktivitet har visat sig vara nyttigt även för den mentala hälsan. Därför skulle det vara bra om vår förening kan stötta medlemmarna i sin strävan för en bättre hälsa genom att undersöka om det finns något intresse från någon rikstäckande träningskedja såsom Friskis & Svettis eller liknande att erbjuda SRFs medlemmar rabatt och/eller andra förmåner. Möjlighet att ha med ledsagare på träningspass utan extra kostnad kan vara en lösning som skulle underlätta för vissa så det bör också finnas med i diskussionerna.

Jag yrkar att kongressen ger förbundsstyrelsen i uppdrag att inleda samtal med olika rikstäckande träningskedjor med målet att förhandla fram rabatt för SRFs medlemmar och/eller andra förmåner samt möjligheten att ha med ledsagare på träningspass kostnadsfritt.

Karl-Otto Rosenqvist, Vejbystrand

Förbundsstyrelsens yttrande

Förbundsstyrelsen föreslår kongressen besluta
att anse motionen besvarad.

Det finns en mycket bra tanke i motionen. Det är dock svårt att centralt utverka rabatter och förmåner då träningsanläggningar drivs i olika regi med olika stort självbestämmande.

Riksförbundet kan vara distrikten behjälpliga, men arbetet måste huvudsakligen ske på lokal nivå.

Motion 29 Våra röster behöver också höras!

Sedan hösten 2010 har synskadades riksförbund haft ett barn och ungdomsråd med ungdomar upp till 18 år. Där unika synpunkter från barns egna berättelser har lyfts fram, så väl som i möten med förbundsstyrelsen. Som med möten med olika ministrar, tjänstemän, och andra aktörer, som exempelvis tekniska muséet och Stockholms lokaltrafik, sl.

Dock ser vi tyvärr i riksförbundet ett lågt engagemang hos medlemmar mellan 18-25 år. En åldersgrupp som å ena sidan är för gammal för SRF:s barnläger och barnrådet. Men å andra sidan kan känna sig för unga för att ha intresse för de aktiviteter som SRF ofta erbjuder lokalt. Eller Då lokalföreningarnas verksamhet ofta är inriktad på ålderspensionärer. För att fler unga ska vilja delta i olika aktiviteter i SRF:s logi är det viktigt att de som spånar fram idéer på dessa själva är unga och synedsatta. För att kunna sätta sig in i vilka aktiviteter som kan vara intressanta, och vilka frågor som kan tänkas vara viktiga att jobba med.

Visserligen finns Riksorganisationen unga med synedsättning som ett viktigt alternativ till SRF för yngre medlemmar. Dock är detta i grunden inte en fråga om att underhålla medlemmar, utan även en fråga om tolkningsföreträde och representation.

Synskadades riksförbund SRF har ett omfattande uppdrag att representera alla med synedsättning i alla åldrar och i olika livssituationer. För att kunna göra det krävs olika infallsvinklar från olika målgrupper. Frågor som ofta rör unga vuxna, till exempel högre studier, att få in en fot på arbetsmarknaden, eller tillgängliga konsertlokaler. Behöver diskuteras med berörd målgrupp för att de synpunkter som SRF ger ska vara förankrade i ungas intressen och önskemål.

Så för att öka det unga deltagandet i såväl sociala aktiviteter som i intressepolitiska frågor.

Yrkar vi:

att Synskadades riksförbund SRF startar ett ungdomsråd för åldrarna 18-26 år som komplement till barn och ungdomsrådet,

att ungdomsrådet fyller en liknande funktion som barn och ungdomsrådet.

Jennifer Jungelin, Angelica Brofjorden, Marie-Louise Lindén, Ida-Maria Engberg och Adrian Mickelsen

Förbundsstyrelsens yttrande

Förbundsstyrelsen föreslår kongressen besluta

att avslå motionen.

Vi håller med motionärerna om att det är viktigt att fånga upp synpunkter och idéer när det gäller intressepolitiska frågor och aktiviteter från personer som själva är barn och unga. I SRF:s barnråd kan deltagarna vara med tills de har fyllt 18 år. SRF:s barnläger vänder sig till deltagare upp till 16 år. Vi kan se att gruppen mellan 18-25 år kan hamna mellan stolarna inom SRF.

US fyller en viktig funktion när det gäller att företräda unga med synnedsättning. Vi anser inte att SRF ska konkurrera med US och vi har god kommunikation med US kring våra intressepolitiska frågor. Vi ser inte att ett råd, som samlas några enstaka gånger löser frågan om att regelbundet inhämta synpunkter från unga vuxna. Det är dock viktigt att SRF skapar forum för att utbyta erfarenheter med unga vuxna.

Förbundsstyrelsen uppmanar distrikten att tänka på att denna grupp finns och skapa förutsättningar så att de får utrymme i verksamheterna.

3. Övrigt påverkansarbete

Digitalisering/IT motionerna 30-32

Motion 30 Digitalt innanförskap

Den digitala utvecklingen går idag mycket snabbt. Ny och mer avancerad teknik tränger sig in på allt fler områden i vårt dagliga liv. Det innebär att fler och fler funktioner i samhället snabbt digitaliseras. Posthantering, betalningssystem, sociala kontakter, sjukvård, produkter i hemmet som är uppkopplade mot internet, för att nämna några områden som dagligen påverkar våra liv.

Inom såväl offentlig som privat verksamhet används administrativa system, (Palazzo och Axapta för arbetstids, semester, flex och fakturagranskning inom staten), (journalssystem i landstingen) med mera). Sådana här program är ofta alldeles för komplexa för att det ska gå att anpassa dem för enskilda anställda med synnedsättning.

Post- och telestyrelsen, statliga, landstings- och kommunala myndigheter ska uppfylla kraven som ställs i FN-konventionen om rättigheter för personer med funktionsnedsättningar och i FN:s Agenda 2030. Från och med 2018 implementeras EU-s mandat om tillgänglig informations- och kommunikationsteknik i svensk lagstiftning. Det kan innebära att hemsidor, med eller utan digitala tjänster som medborgarna kan - förväntas utföra, inom offentlig och privat verksamhet måste göras tillgängliga. Implementeringen av EU-mandatet kan också göra att administrativa program, för dem som är anställda inom offentlig eller privat verksamhet, måste göras tillgängliga.

SRF ska se till att den digitala utvecklingen blir den fantastiska möjlighet som den kan bli och inte ett hotande hinder för personer med nedsatt syn. Det finns många kunniga medlemmar som kan och vill bidra med kunskaper, från vardagen, om vad som fungerar och inte, med datorhjälpmedel, på både privata och offentliga aktörers hemsidor och i administrativa program för anställda. Det är viktigt att SRF arbetar aktivt och

skyndsamt med denna fråga. Digitalt innanförskap får inte bli ett utanförskap!

Styrelsen i SRF Stockholms och Gotlands län yrkar att Förbundsstyrelsen får i uppdrag

- att på central nivå skapa en arbetsgrupp som får ansvar för att bevaka den tekniska utvecklingen,
- att bevaka att utvecklingen av nationella plattformar på internet, och administrativa program för anställda inom privat och offentlig verksamhet, följer internationellt överenskomna standarder och beslut inom EU samt att de är fullt användbara och tillgängliga,
- att intensifiera påverkansarbetet gentemot såväl offentliga som privata aktörer som tillhandahåller tjänster så att alla har tillgång till och kan nyttja dessa på samma villkor oavsett om man har en synnedsättning eller inte.

Styrelsen SRF Stockholms och Gotlands län

Förbundsstyrelsens yttrande

Förbundsstyrelsen föreslår kongressen besluta:
att anse motionen besvarad.

Förbundsstyrelsen delar motionärernas uppfattning om vikten att arbeta för ökad digital tillgänglighet. Dock måste vi göra strategiska och ekonomiska prioriteringar i vårt påverkansarbete.

Förbundsstyrelsen anser dock inte att det är kongressens uppgift att besluta om inrättande av arbetsgrupper för enskilda påverkansfrågor. Det finns redan idag en arbetsgrupp inom riksförbundet och det arbetet kommer att fortsätta i någon form även nästa kongressperiod.

Förbundsstyrelsen är i färd med att ta fram ett koncept för att fler SRF:are ska kunna delta i test av olika webbplatser och andra digitala tjänster. Riksarbetsgrupper i olika former kan vara ytterligare sätt om det finns engagerade medlemmar.

Motion 31 Dator- och IT-lyft behövs

För cirka 25 år sedan, när hjälpmedel för synskadade, till persondatorer kom, gjorde staten en stor satsning på utbildning. Arbetsförmedlingen och försäkringskassan köpte långa och grundliga utbildningar för individer i arbete av hjälpmedelsföretag. Under en period fanns centra som erbjöd datorutbildningar av varierande längd. De var långa och grundliga. Allt eftersom åren gick kunde utbildningen minska eftersom grundkunskaperna fanns i målgruppen. När det gäller syncentralerna, hängde de så småningom på och enskilda kunde få skärmläsare och andra datorhjälpmedel.

På senare år har utvecklingen, främst på Internet, varit explosionsartad. Det finns många sätt att hantera alla slags ärenden på webben som förut skedde via telefon och blanketter. Ibland är det, mer eller mindre, en förutsättning att olika ärenden sköts via webben. Webbdesigners har tagit fram olika verktyg för detta. Tillverkarna av skärmläsare har lagt in kommandon som ska göra det lätt att navigera på webben för att snabbt hitta element i form av knappar, rubriker, länkar, komboboxar, flikar, kryssrutor och liknande. Kan man de här kommandona, och vet hur man, med hjälp av kommandona hittar olika element, klarar man att hantera relativt komplicerade hemsidor. Problemet är att de utbildningar som erbjuds personer såväl i arbetslivet som för privat bruk, är alldeles för korta. Hjälpmedelsföretag säger att de inte får uppdrag av Försäkringskassan och Arbetsförmedlingen om de lägger in för långa utbildningar. De utbildningar som enskilda får av syncentralerna varierar men är, generellt sett, för korta. Ett skäl till det är att syncentralerna har pressade budgetar.

Den allvarligaste konsekvensen av det här blir att enskilda tror att de inte kan hantera datorprogram och hemsidor som faktiskt är tillgängliga. Om man inte behärskar program på arbetsplatsen, som är tillgängliga om man vet hur man gör med sin skärmläsare, påverkar det möjligheterna att utföra ett bra arbete.

Mot bakgrund av ovanstående föreslår jag att kongressen beslutar:

att undersöka hur enskildas kunskaper om skärmläsare och de vanligast förekommande datorprogrammen ser ut,

att SRF, utifrån undersökningsresultaten, agerar för att kompetensen i synskadegruppen höjs.

Eva Nilsson, Nacka

Förbundsstyrelsens yttrande

Förbundsstyrelsen föreslår kongressen besluta

att avslå att-sats 1,

att bifalla att-sats 2.

Förbundsstyrelsen anser att SRF:s medlemsundersökning om internetanvändning från 2015 och uppföljande undersökning från 2017 ger tillräckliga belägg för de svårigheter synskadade upplever på Internet och med att använda skärmläsare. Vilken kompetens en person behöver måste avgöras utifrån den kompetens personen i fråga besitter.

Förbundsstyrelsen avser att driva frågan utifrån de undersökningar som redan finns. Detta ligger väl i linje med de prioriterade inriktningsmålen i förbundsstyrelsens förslag till verksamhetsinriktning.

Motion 32 Bryt skärmläsarmonopolet

I mitten av 1990-talet kom de första skärmläsarna för Windows. Den som visade sig vara den bästa av dem var JAWS. Namnet utläses Job Access With Speech. Även om talsyntesen betonas i namnet så har punktstödet funnits med. Punktstödet har fungerat mer eller mindre bra. Jaws är en amerikansk produkt. Om man klagar, till de svenska hjälpmedelsföretagen och återförsäljarna när något inte fungerar så blir svaret påfallande ofta "vi framför dina synpunkter till tillverkaren så får vi se hur de prioriterar". Jaws har fått en mycket dominerande ställning bland alla som förskriver och säljer datorhjälpmedel i Sverige. Det är som om alla skulle tvingas att bara få köpa ett dammsugarmärke.

Hur ett operativsystem och olika datorprogram ska fungera i nästa uppgradering är en överraskning varje gång, särskilt när det gäller vad man får se på punktskriftsskärmen och om och vad man kan utföra i programmen från punktskriftsskärmen. Det jag kunde göra i förra versionen av Jaws, på ett sätt, fungera kanske inte alls i nästa version eller så måste man konsultera återförsäljaren eller ett hjälpmedelsföretag.

Det finns fler skärmläsare än Jaws. Fler av tillverkarna finns i Europa. Jag har själv, vid flera tillfällen kunnat påpeka vad som inte fungerar i dessa europeiska företags skärmläsare. Det har lett till snabba reaktioner och förbättringar.

Testerna av hjälpmedel upphörde då hjälpmedelsinstitutet ändrade inriktning i mitten av 1990-talet. Någon tanke på systematisk och jämförande testning verkar inte finnas hos någon instans i samhället. Kunskaperna i datoranvändning är låga bland synskadade datoranvändare. Det beror på att man får för lite utbildning. Att därtill behöva brottas med förändrade förutsättningar i skärmläsaren är ohållbart. Jaws-försäljarna vet, som det ser ut nu, att de får sälja i Sverige, oavsett hur bra eller dålig deras produkt är på den svenska marknaden. Om syncentraler, återförsäljare och vi i synskadegruppen vill att andra skärmläsartillverkare, framför allt de som finns i Europa, ska förbättra sina

produkter, så tro jag att de gör det om de får konkreta förslag på hur och om vi är beredda att använda skärmläsarna från de här företagen.

Mot bakgrund av ovanstående föreslår jag kongressen besluta

- att SRF genomför ett projekt med jämförande testning av vad de större skärmläsarna klarar i webbläsare och de vanligast förekommande datorprogrammen,
- att SRF, utifrån testresultaten gör en lista med krav som alla skärmläsare måste uppfylla för att vara bäst för den enskilde användaren,
- att SRF påverkar skärmläsartillverkarna att tillhandahålla grundliga användarmanualer, som i sin helhet är på svenska, som uppdateras vid varje uppgradering. Ett bra föredöme för en sådan manual är den som finns för punktskriftsdatorn Vario Ultra 20,
- att man, i dessa användarmanualer, på svenska, ska kunna läsa sig till hur man gör enklare script,
- att SRF påverkar hjälpmedelsföretagen och forskrivarna att uppmuntra användning av fler skärmläsare än Jaws så att konkurrensen gör skärmläsarna bättre för den enskilde.

Eva Nilsson, Nacka

Förbundsstyrelsens yttrande

Förbundsstyrelsen föreslår kongressen besluta

att anse att-satserna 1, 2 och 5 besvarade,

att bifalla att-sats 3 och 4.

Vi tror att någon annan än SRF är mer lämpad att genomföra en jämförande undersökning av skärmläsare. Däremot avser förbundsstyrelsen arbeta för att få till stånd en sådan undersökning.

En kravlista på vad skärmläsare bör klara av bör även bygga på gällande standarder för webbtillgänglighet och appar samt erfarenheter av vad användare skulle vilja att skärmläsare klarade av.

Givetvis ska det finnas användarmanualer på svenska om hur det fungerar. Framförallt ska det vara tydligt och lättförståeligt hur man gör personliga inställningar.

Fysisk tillgänglighet, färdtjänst, resande motionerna 33-37

Motion 33 Trafiksäkerhet

Vi synskadade är inte bilförare men vi är ute i trafik bl a som gående.

Efter att ha samtalat med många yngre som nyligen tagit körkort har det framkommit att det finns ytterst lite information om synskadade i handböckerna som används i körkortsutbildningen.

Vi yrkar därför:

att riksförbundet skall jobba för att mer information om synskadade ingår i körkortsutbildningen och även i de handböcker som används i körkortsutbildningen,

att särskild tonvikt läggs i utbildningen på den vita käppens betydelse.

SRF Blekinges årsmöte

Förbundsstyrelsens yttrande

Förbundsstyrelsen föreslår kongressen besluta
att bifalla motionen.

Förbundsstyrelsen delar motionärens uppfattning att information om synskadade i allmänhet och den vita käppen i synnerhet behöver stärkas i körkortsutbildningen. Trafikmiljön blir alltmer komplex och antalet tysta fordon förväntas öka.

Förbundsstyrelsen menar att frågan lämpar sig för hela organisationen. Riksförbundets fokus kan vara centrala aktörer, exempelvis Transportstyrelsen och Sveriges Trafikskolors Riksförbund (STR) och andra samverkansorganisationer till Trafikskolor. Att informera Trafikskolorna lokalt, kan vara en naturlig uppgift för distrikt och lokalföreningar.

Motion 34 Skärpta krav vid upphandling av färdtjänst

Många av SRF:s medlemmar använder sig av färdtjänst och den är för ett flertal av oss en förutsättning för att få vardagen att fungera.

Runt om i landet förekommer dock stora brister i färdtjänstutförandet. Kraftigt försenade bilar är ingen ovanlighet och får till följd att resenären kommer försent till sitt arbete, missar viktiga möten och inte minst skapar det en stor oro hos den enskilde personen. I många fall förekommer det också att den bokade bilen inte dyker upp alls.

Vi vet att upphandling äger rum inom färdtjänstsektorn. Att vissa bolag under upphandlingen lägger sig så lågt som möjligt är inte heller en hemlighet. Vi menar att det givetvis påverkar kvalitén av tjänsten, i det här fallet våra medlemmars möjlighet att styra sin vardag på ett rimligt vis.

En annan viktig aspekt är att de ekonomiska förutsättningarna för bolagen kan påverka utförarens inställning till själva uppdraget. Eftersom förtjänsten vid utförandet i många fall är så låg eller ingen alls, skapar det en negativ inställning hos vissa chaufförer till arbetsuppgiften. På vissa platser runt om i landet har det gått så långt att chaufförer väljer bort de färdtjänstkörningar som inte är attraktiva och som ger lite betalt. Det leder naturligtvis till oacceptabla konsekvenser för många av våra medlemmar.

Under upphandlingar ställs tydliga krav på utföraren. Vi ser dock att kraven i fråga på många platser inte uppfylls. Ytterst är det naturligtvis resenärerna som drabbas av det.

SRF måste agera utifrån nämnda konsekvenser. Vi menar att läget som råder idag, då ekonomin styr vem som vinner upphandlingen inte är acceptabel. Vi måste arbeta för att andra aspekter tas med under processen och att kvalitét och service är vägledande för vem som vinner upphandlingen.

Vi yrkar

- att Synskadades Riksförbund under kommande kongressperiod ska arbeta för att kommuner och landsting/regioner blir upplysta om problemen,
- att Synskadades Riksförbund genom påverkansarbete visar kommuner och landsting/regioner att kvalitet och service ska vara vägledande krav vid upphandling av färdtjänst.

SRF Halland
Ulrika Östberg

Förbundsstyrelsens yttrande

Förbundsstyrelsen föreslår kongressen besluta
att bifalla motionen.

Förbundsstyrelsen instämmer i att offentlig upphandling fått allt fler negativa konsekvenser för personer som är blinda eller som har en synnedsättning, när det gäller kvaliteten på utförandet av färdtjänstresor. Frågan är angelägen för att öka självständigheten för personer som är blinda eller som har en synnedsättning.

Från och med januari 2017 har kraven på tillgänglighet skärpts i den svenska upphandlingslagstiftningen. Riksförbundet har med anledning av detta tagit kontakt med upphandlingsmyndigheten. Det är dock för tidigt att säga vilka konsekvenser dessa ändringar kommer att få i praktiken. Riksförbundet kommer att fortsätta följa upphandlingsmyndighetens arbete i frågan och ta fram underlag till distrikt och lokalföreningar.

Samtidigt måste hela organisationen bli bättre på att få kännedom om och att påverka kommande upphandlingar, medan det fortfarande är möjligt. Vi vill också framhålla kopplingen mellan upphandlingar av färdtjänst och färdtjänstreglernas utformning.

Motion 35 Resa i annan kommun

Som blinda och gravt synskadade vill vi att distriktsstyrelsen arbetar för att återgå till tidigare gällande regler, ang. RIAKresor, färdtjänst i annan större kommun, t.ex. Stockholm, som består av många små kommuner, som man inte får passera med färdtjänst. Som blind kan man inte använda sig av kollektivtrafiken och når alltså inte resans slutmål.

Att behöva be anhöriga att ta ledigt från arbetet för att hämta och lämna vid tåg o buss känns heller inte relevant.

Enl. kongressens tillgänglighetsmål har vi rätt att resa på ett säkert sätt och på samma villkor som icke funktionshindrade. Att söka riksfärdstjänst med en handläggningstid på ca 3 veckor är inte acceptabelt.

Därför kräver vi och föreslår kongressen besluta att uppdra till förbundsstyrelsen

att man som tidigare hemifrån eller på ort och ställe kan beställa färdtjänst från sin beställningscentral,

att verka för att rätten till färdtjänst i annan kommun skrivs in i färdtjänstlagen samt,

att vid färdtjänst i annan kommun ska passerande av kommungräns vara tillåten.

Britt-Marie Törngren
årsmötet SRF Kalmar län

Förbundsstyrelsens yttrande

Förbundsstyrelsen föreslår kongressen besluta

att avslå att-sats 1,

att bifalla att-satserna 2 och 3.

Förbundsstyrelsen anser att, hur rutinerna för beställning av färdtjänst i annan kommun utformas, inte kan hanteras nationellt. Det är en fråga för distrikt och lokalföreningar. Vi anser också att det är viktigt att vi håller isär färdtjänst och allmän kollektivtrafik. En fullt tillgänglig kollektivtrafik med möjlighet till ledsagning ökar våra möjligheter till delaktighet, men ska inte jämföras med färdtjänsten. För personer med synnedsättning eller blindhet ersätter färdtjänsten alla sätt att resa som står till förfogande för personer utan funktionsnedsättning. Färdtjänst ska också vara en ersättning för att cykla eller gå. Även om vi som är blinda eller som har en synnedsättning kan använda kollektivtrafiken så är färdtjänsten ett viktigt komplement.

Förbundsstyrelsen anser att rätten till färdtjänst i annan kommun måste stärkas genom att den skrivs in i färdtjänstlagen. Idag står endast att tillståndsgivaren får anordna färdtjänst också i eller mellan andra kommuner. Att möjlighet till färdtjänst i annan kommun alltid ska finnas är en av de saker som definierar att färdtjänsten är av god kvalitet.

Området för färdtjänstresan får inte vara beroende av ett alltför inskränkt geografiskt område, såsom en gräns mellan två kommuner. I SRF:s plattform för färdtjänst och riksfärdtjänst står, att färdtjänsten alltid ska kunna användas inom ett län dygnet runt. Det blir därför naturligt att samma sak ska gälla för färdtjänst i annan kommun.

Motion 36 Biljettinköp vid tågresor

På grund av den ökade digitaliseringen som i och för sig kan vara positivt för en del synskadade finns fortfarande en inte försumbar grupp synskadade som inte kan hantera den nya tekniken. För denna grupp behövs fortfarande personlig service, bl a för att kunna resa.

Med anledning av att bl a SJ infört ett system där man endast kan erhålla biljetter och fakturor via elektronisk post vill vi att man återinför möjligheten att som alternativ få sina biljetter och fakturor via vanlig post.

Vi yrkar därför:

att riksförbundet tillskriver SJ och övriga berörda parter med krav på att återinföra möjligheten att kunna beställa biljetter via telefon samt kunna få biljetter och faktura hemskickade med vanlig post.

SRF Blekinges årsmöte

Förbundsstyrelsens yttrande

Förbundsstyrelsen föreslår kongressen besluta
att anse motionen besvarad.

Att kunna köpa resor har blivit alltmer komplicerat för personer som är blinda eller som har en synnedsättning. Riksförbundet arbetar redan med frågan och har haft kontakt med SJ i ärendet. Man har återinfört möjligheten att få pappersbiljetter hemskickade. Men när det gäller möjligheten att välja pappersfaktura som betalningsmetod finns mer att göra. Under 2017 har vi också diskuterat frågan med andra tågoperatörer och med konsumentverket.

Förbundsstyrelsen anser därför att mer arbete återstår innan köp av resor kan betraktas som en rättighet.

Motion 37 Försäljning av tågbiljetter

SJ med flera tåg- och bussföretag säljer och tar enbart betalt för resebiljetter över nätet. Detta gör att de indirekt utestänger vissa grupper från att åka med färdmedel som är miljövänliga. De har också förväntningar på att alla resande i Sverige är datakunniga och datautrustade. Tågbiljetter borde vara tillgängliga för alla grupper som vill och behöver förflytta sig med tåg.

Jag yrkar

att SRF fortsätter arbetet med att få SJ och andra reseföretag att ändra uppfattning så tågbiljetter blir mer lättillgängliga att köpa och betala utan särskild utrustning samt samarbetar med organisationer vars medlemmar är i liknande situation.

Catarina Meurling, SRF Dalarna

Förbundsstyrelsens yttrande

Förbundsstyrelsen föreslår kongressen besluta
att anse motionen besvarad.

Förbundsstyrelsen ser detta som en mycket viktig tillgänglighetsfråga. Detta är ett arbete som redan har påbörjats genom dialog med SJ och andra tågoperatörer. Vi bör också titta närmare på möjligheterna att köpa biljetter vid längre bussresor. Arbetet kommer att fortsätta under nästa kongressperiod.

Konsumentfrågor motionerna 38-40

Motion 38 Produktnamn måste vara läsbara

SRF:s arbete med konsumentfrågor rör sig huvudsakligen om punktinsatser inom olika tillgänglighetsområden. Någon samlad granskning av livsmedelsbutikernas otaliga förpackningar med tanke på produktnamnens läsbarhet för gravt synskadade och andra med synrester har inte skett.

Flertalet medlemmar i SRF har synrester och kan i varierande grad handla utan hjälp av ledsagare eller annat bistånd. Men andelen som skulle klara inköpen helt på egen hand skulle öka avsevärt om texten på förpackningarna blev tydligare. För närvarande tycks en trend av murrighet och bleka pastellfärger dominera i livsmedelsindustrins designvärld. Inte ens med de bästa förstoringsglas kan varans namn urskiljas på många burkar, paket och påsar om synen är dålig.

Orsaken till suddigheten förefaller som ofta vara omedvetenhet om att läsproblem existerar. Kontakter och information till företag och leverantörer inom branschen skulle förhoppningsvis förbättra situationen. Men ansatsen måste vara bred och omfatta så många produkter som möjligt om effekten skall bli den avsedda.

Mot denna bakgrund föreslår vi kongressen besluta att ge förbundsstyrelsen i uppdrag

att i en bred satsning kontakta och informera livsmedelsproducenter om behovet av att produktnamn blir tydliga och läsbara för personer med synrester.

SRF Uppsala läns årsmöte

Förbundsstyrelsens yttrande

Förbundsstyrelsen föreslår kongressen besluta
att bifalla motionen.

Förbundsstyrelsen anser att detta är en mycket angelägen fråga. Under den gångna kongressperioden har vi drivit frågan om tydligare märkning när vi haft kontakt med stora livsmedelskedjor, men än så länge utan framgång. Vi kommer därför utifrån de resurser vi har att fortsätta vårt arbete.

Motion 39 Bankernas service

Många av oss, men främst äldre synskadade kan inte tillgodogöra sig all den digitalisering som nu med allt snabbare takt införs i banksystemen. Detta innebär bl a att man får förlita sig på anhöriga eller vänner för att kunna använda bankernas tjänster eller är man hänvisad till de oftast mycket dyra alternativen av personlig service som finns hos bankerna.

Vi yrkar därför
att riksförbundet jobbar för att bankerna får skyldighet att tillhandahålla synskadade personlig service utan avgift.

SRF Blekinges årsmöte

Förbundsstyrelsens yttrande

Förbundsstyrelsen föreslår kongressen besluta
att bifalla motionen.

Förbundsstyrelsen anser det mycket angeläget att den som inte kan använda digitala banktjänster kan sköta sina bankärenden självständigt genom personlig service på bank eller per telefon.

Samtidigt vill förbundsstyrelsen poängtera vikten av effektiv rehabilitering för att så många synskadade som möjligt ska kunna använda digitala banktjänster. Det möjliggör överblick över sin ekonomi på ett sätt som den personliga servicen inte kan ge.

Motion 40 Kortbetalning

Det blir allt vanligare att betalningar i samhället görs med kort. För att det skall bli enklare att utföra en betalning med kort för en synskadad så borde betalkortsmaskinerna ha någon form av riktlinjer. Tangenterna och hålet där kortet stoppas in skall vara lika. Tangenterna bör också svara med ljud då knapparna trycks in. Det har blivit vanligare med ljudlösa betalkortsmaskiner eller att ljudet stängs av.

Jag yrkar

att SRF kontaktar ansvariga för utformning och tillverkning av betalkortsmaskiner för att få till riktlinjer så betalningar med kort går enkelt att utföra.

Catarina Meurling, SRF Dalarna

Förbundsstyrelsens yttrande

Förbundsstyrelsen föreslår kongressen besluta

att anse motionen besvarad.

Förbundsstyrelsen har regelbundna träffar med tillverkare av betalkortsterminaler. Vi belyser också frågan när vi träffar större beställare av betalkortsterminaler, exempelvis dagligvaruhandeln. Vi deltar även i det europeiska samarbetet Pay-able. Det fokuserar på betalkortsterminaler.

Eftersom det finns många tillverkare av betalkortsterminaler och eftersom standarder för utformning saknas är dock frågan komplex och behöver bevakas.